

Utgivna av Släktföreningen Schulman.

nov. 1961.

Ett beriktigande.

I Familjekronikan (sid. 129) förekommer ett porträtt av Anna Elisabeth Schulman, gift von Rosen, dotter till Georg Detlev Schulman. Hon var född d. 23.3.1783 och död d. 19.3.1807.

Om detta porträtt säger en porträttkännare i Sverige, läroverksadjunkten Martin Ivarsson i Jönköping, att han på starka grunder tror det vara målat av den kände porträttmålaren Johan Henrik Scheffel, men att det i så fall borde vara målat redan under första hälften av 1700-talet och alltså icke kan föreställa ifrågavarande person. "Både klädsel, frisyr och ställning" - skriver han - "påminner starkt om ett porträtt i Göteborgs konstmuseum, en friherrinna von Lieven, målat av nämnda konstnär. Ett annat för hans målesätt, typiskt porträtt finnes på Gripsholm,

föreställande skaldinnan Sophia Elisabeth Brenner, som dog år 1730".

Det är mycket troligt, att adjunkt Ivarsson har rätt i sina antaganden. Familjepor-trätt äro oftast ej namngivna, vanligen ej heller signerade. En identitet som endast stöder sig på en från släktled till släktled nedärvd berättelse kan lätt under årens lopp komma på villovägar.

Vem kunde porträttet ifråga då föreställa? Det verkar onekligen som porträttet föreställde en något äldre dam än fru Anna Elisabeth v. Rosen, född Schulman, som var född på slutet av 1700-talet, 1783, och dog redan vid 24 års ålder 1807. Men lika troligt är, att den rätta personen bör sökas inom samma släktgren eller i den familj där porträttet gått i arv.

Anna Elisabeth v. Rosens far, Georg Detlev Schulman, var tvenne gånger gift, 1. gn. 16.7.1765 med friherrinnan

Charlotta Helena v. Rosen.
2. gn. 1772 med Beata Charlotta v. Derfelden. Anna Elisabeth är född i det senare äktenskapet. Hennes styvmor, Charlotta Helena född v. Rosen, var född 7.7.1738, död 1766 vid 28 års ålder. Då även här förekommer namnet von Rosen ligger det mycket nära tillhands, att en förväxling i senare generationer kunnat uppstå mellan en som är född von Rosen och en som är gift von Rosen. Styvmoderns årtal ligga ju även närmare "förra hälften av 1700-talet" som adjunkt Ivarsson framhåller.

Vi kunna därför med största sannolikhet anse porträttet föreställa fru Charlotta Helena Schulman, född von Rosen och icke Anna Elisabeth von Rosen, f. Schulman.

Utdrag ur Hauho församlings kyrkoprotokoll av år 1739.

Kyrkointendenten herr Krämer meddelade, att han jämte underlöjtnant Otto Christoffer Schulman önskade inlösa sig gravplats på manssidan under herrskapsbänkarna, vilken grav de ämnade låta gräva och mura, och anhöllo de nu att församlingen måtte tillåta detta samt bestämma vad de här för hade att erlægga till kyrkan.

Härtill svarades, att man ej ville motsätta sig en så hövlig och skälig anhållan, men kostnaderna sade församlingen sig icke kunna bestämma, utan överlämnade man detta åt ordföranden att besvras. Då föreslog nämndeman Heikki Kallenpoika från kyrkbyn, att de gemensamt borde erlægga 30 kopparplåtar. Härtill svarade ordföranden, att han ur gamla kyrkohandlingar erfarit, att Hakiala graven, som befann sig under koret, i forna tider värderats till 60 kopparplåtar, men då nu ifrågavarande grav kommer att grävas längre ned i kyrkan och vid öppnandet alltid kommer till följd av bänkarna - att förorsaka mera besvär, undrade han, om man ej här kunde gå en medelväg, och då dessutom fänrik Krämer är kyrkointendent, vilket förorsakar honom mycket besvär vid bevakandet av kyrkans rättigheter, så hemställde han, om det ej vore skäligt att såväl fänrik Krämer som löjtnant Schulman skulle erlægga 20 kopparplåtar var, eller gemensamt 40 plåtar varjämte löjtnant Schulman, var gång graven för hans vidkommande öppnas, skulle erlægga sedvanlig gravöppningsavgift, men fänrik Krämer, så länge han lever, skulle för egen och för sin familjs del vara från betalning befriad.

Församlingen sade sig kunna godkänna detta värderingsförslag och bestämde sålunda

att de skulle erlægga 20 kopparplåtar var, eller till sammans 40 plåtar, men vad befrielse från gravöppningsavgift beträffar, så uppsköts sakens slutliga avgörande till ett senare möte, då en slik fråga fordrar ett nogare övervägande.

Uhr svenska arkiv.

Att bevista överste Otto Schulmans bisättning i Norrköpings kyrka d. 23 april år 1654 inbjöds, för utom en massa vänner och bekanta, även flere av samtidens mest bemärkta män. Man har i olika arkiv påträffat sådana inbjudningar, så t.ex. till: Rikskanslern, greve Axel Oxenstierna, Fältmarskalk Gustaf Horn, Vålborne Herr Commisarien Mommer-Renstierna, Edle och Vålbördige Camreraren Daniel Bengtson Uttermark. Fältmarskalk, greve Carl Gustaf Wrangel. Hans Kungliga Höghet, Tronföljaren, Prins Carl Gustaf. Den sistnämndes inbjudan återges här in extenso:

Stormechtigste Prinz,
Allernådigste Furste och Herre.
Eders kongl: höghet kan
utij Underdånighet och alsom

största Sorgfällighet icke förhålla, hurulunda Gudh dhen aldrahögste efter sitt allvisa och outhransakeliga Nåhd och willie, Min höghälskelige Herre Man, den Edle och Wålbe herren Otto Schulman till Thomell och Swertinge och hs. Kongl. Majjst. och Sweriges Rijkes Troo Man, fordom Öfwerste och Öfwerkommendant i Förmommern och Strallsundh den 24 Nov. näst förflutne åhr, genom dhen timmeliga dödhen hafwer hädankallat och siälen efter in uthi thet Ewige fröjderijke försatt. Och Emedan såsom iagh är sinnad genom Guds nådige tillhjelp, hans Sahl. lijk, Christ- och adeligit bruk till föllie här Uthi Norrköpings kijrkia at bijsättia, och sådan lijkprocess nu nästkommande, der gudh helsan förlenandes warder den 23 Aprilis sin fortgång winna låta. Wender för dhen skull till Eders Kongl. Höghet min underdåniga och tjenstflitige böön och begehran, Min Sahl. Man den sidste åhran bewisa, på föresagdan termin sig, allranådigast inställa, och medh dheras Kongl. och Furstl. närvaro berörda jordefärdh biwara, Pryda och fullborda. Jagh Erkenner sådant för en högh wederfarande nådh, och förblifwer näst thens aldrahögstes nådige beskydd och troгна beskieres till all

Högfurst. Wällgående i lifstidhen

Eders Kongl. Höghets
Underdånige tienarinna

Anna Katharina Mörner

Sahl. Öfwersten Schullmans
effterlätne högstbedröfwandhe änkia.

Norrköping den 20 Martij

Anno 1654

Otto Wilhelm Schulman
f.9.4.1768 +19.3.1830

Som 20-årig kornett vid Nylands Dragoner Kom Otto Wilhelm Schulman att i 1788 års krig tjäna vid flottan, dit några lantregementen, bl. a. Nylands Dragoner, kommanderats för att öka flottans manskapsnumerer. Han kom sålunda att vara med om det ärofulla sjöslaget vid Svensksund d. 9 juli 1790, då svenskarna under Gustaf III:s eget befäl förstörde tredjedelen av ryssarnas flotta. Efter kriget tilldelades officerarna den s. k. Svensksundmedaljen i guld.

Meddelandet om utdelningen till "Konungens Tro-tienare och Cornett, Wälborne herr Otto Wilh: von

Schulman" finnes ännu i behåll och lyder som följer:

Wälborne Herr Cornett

Konungen har i nåder behagat updraga Herr Stats Secreteraren och Landshöfdingen von Willebrand, att å dess Höga vägnar förrätta utdelningen af de till åminnelse af Bataillerna förledet år vid Fredrikshamn och Svensk Sund slagne Gull Medailler i bland de herrar Officerare af Kongl. Nylands Dragone Regemente, som förenämnda Batailler bevistat; och har bemålte herr Stats Secreterare utsatt dagen till utdelningen, till den Sextonde (16) nest kommande Juli uti Staden Tavastehus, samt anmodat mig att vederbörande här om förståndiga; Herr Cornetten behagade altså, å förenämnda dag och ställe sig infinna för att emot taga den af Konungen förärte Gull Medaillen.

Mustiala den 29de Juni
1791

R:Leijonhufwud

Efter kriget transporterades Otto Wilhelm Schulman med fänriksgrad till Tavastehus Jägarbataljon, där han 1801 befordrades till löjtnant och 9.2.1809 till kapten.

Hans löjtnantsfullmakt är av följande lydelse:

Wi GUSTAF ADOLPH med Guds nåde Sveriges, Göthes och Wändes Konung etc. etc. Arfvin-

ge till Danmark och Norge, Hertig till Schlessvig-Holstein etc. etc. Göre vetterligt, att såsom hos Oss i nådig åtanka kommer Fendriken vid Wårt Tavastehus Läns Regemente Oss älskelig Otto Wilhelm Schulman i anseende till dess gjorde trogne tjänster, och alltid viste välje förhållande; och Wi bevilgne äro, att lemna honom något vedermäle af Wår Kongl. Nåd; Altså vill Wi härmed och i kraft af denne Wår Öpne Fullmakt nådeligen Hafva förordna honom Otto Wilhelm Schulman, att vara Lieutenant i Wårt Tavastehus Läns Regemente.

Det alle som vederbör, hafva sig hörsammeligen att efterrätta. Till yttermera visso hafva Wi detta med Egen hand underskrifvit, och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.
Stockholms Slott den 16 Juni 1801.

Gustaf Adolph

Sigill

C. Lagerbring.

En familjeklenod.

Ett av de praktfullaste släktföremål som bevarats till våra dagar och nu finnes hos familjen Otto Schulman i Tam-

merfors, är här avbildade väggpendyl. Den är signerad: Jac. Silvander, Åbo. Inne i urverket finnes ett årtal: reparerad 1780.

I Åbo verkade i slutet av 1700-talet en urmakare Jacob Silvander. Han var född i Åbo, gick där i urmakarlära och blev gesäll 1771 samt mästare 1778. Hans såväl gesällarbete, som mästestycke, utgjorde fickur. Han dog i Åbo 1818. Något arbete av honom äger Åbo Museum icke.

Denna pendyl, som fortfarande är i gång, har kommit till vår släkt från familjen Gardemeister. Lovisa Vilhelmina (Minette) Gardemeister, gift d. 19.6.1810 med major Otto Wilhelm Schulman, medförde den i arv från sitt

föräldrahem, Haukila i Tyr-
våntö. Man måste antaga, att
den inköpts, antagligen strax
efter år 1778, av hennes för-
äldrar, vicehäradshövdingen
Johan Gardemeister och Sofia
Eleonora Savenius.

Familjearkivet.

Till familjearkivet har
mag. Erik Schulman förärat en
forststudie: "Bristlecone
Pine, Oldest Known Living
Thing", författad av pro-
fessorn vid University of
Arizona i U.S.A., Edmund
Schulman.

Personen ifråga tillhör
icke vår adliga ätt oaktat
likheten med namnet, vilket
dessutom en närmare gjord
förfrågan bekräftat.

Känt är, att namnet
Schulman förekommer såväl
i Europa redan på 1600- och
1700-talet som senare även
i U.S.A. Även en talrikt
spridd judesläkt med detta
tillnamn förekommer.

Det är skäl att anteckna
och i släktarkivet bevara
anteckningar även över så-
dana personer som ej till-
höra den adliga ätten. Det
har näml. hänt, att släkt-
medlemmar fått förfrågnin-
gar av utomstående perso-
ner angående eventuellt
släktskap. Så var fallet

till ex. under Hitler-regi-
men i Tyskland. Då var det
av vikt för många att kun-
na bevisa sin ariska härstam-
ning och i sådant syfte togs
kontakt med medlemmar av vår
ätt.

Med familjearkivet har ä-
ven införlivats ett kartaverk
över Pommern: "Historischer
Atlas von Pommern".

Karte 1: Besitzstandskarte
von 1628.

Karte 2: Besitzstandskarte
von 1780

Detta utgör ett historiskt
kartaverk i vars publicering
doktor Werner v. Schulmann ta-
git del. Egentligen ansluter
det sig till ett större karta-
verk över Öst-Europa, där de-
larna Balticum och Preussen
redan tidigare utkommit.

Familjenotiser.

Födda:

Den 2.6.1960 föddes i Hel-
singfors Erik Schulmans och
hans makas, Birgitta, född Wa-
rius, dotter, som i dopet, för-
rättat i Ylöjärvi d. 23.7.60
undfick namnen: Maria, Hedvig
Elisabet. Faddrar voro:

Christina Schulman
Barbro och Kurt Gustafsson
Harriet Alftan
Lars Wichmann
Greta Heinänen

Förlovning har d. 16.3.1961
ingåtts mellan studeranden
vid Musikinstitutet i Helsing-
fors Otto Henrik Donner och
konststuderanden Christina
Margareta Schulman.

Förlovning har d. 6.8.1961 i
Åänekoski ingåtts mellan agr.
stud. Carl-Fredrik Schulman
och agr. stud. Marianne Grön-
roos.

Vigda:

Den 7.6.1961 vigdes i tys-
ka kyrkan i Helsingfors ve-
terinärkandidaten Carl-Axel
Schulman och keramikern Ani-
ta Hernberg, dotter till
bergsrådet Gunnar Hernberg
och hans maka Helmi, f. Char-
pentier.

Vigseln förrättades av pas-
tor Nyman. Som brudgummen
"Best man" fungerade hans
småkusin, Lars Hertzberg. Ef-
ter vigseln samlades de anhö-
riga till middag i brudens
hem där tal, dans och kvar-
tettsång avlöste varandra.
Till feststämningen bidrog
även trädgårdens allra fag-
raste blomsterprakt med ha-
vets spegelblanka yta som bak-
grund.

Avlaggda examina:

Förstkandidatexamen jäm-
te magistergrad har vid Hel-
singfors Universitet i maj
1961 avlaggits av Otto Erik
Schulman.

Carl-Axel Schulman har
vid Veterinär Högskolan i
Stockholm avlagt vet. cand.
examen våren 1961.

Dödsfall:

Den 13.2.1961 avled i
Helsingfors godsägaren Hen-
rik Thomas Waldemar Linde-
berg, herre till Sjundby.
Han var f.d. 21.6.1893 och
vid sin bortgång fyllda 67
år.

Sina studier började han
vid Tekniska Högskolan i
Helsingfors men var tvungen
att avbryta dem år 1915 för
att övertaga skötseln av det
gamla Adlercreutzska famil-
jegodset Sjundby, åt vars
vård han hängivet ägnade he-
la sitt liv.

Han var en man med många
intressen, och hans gedigna
kännedom i arkeologi, histo-
ria, herrgårdsarkitektur,
heraldik m.m. kombinerad
med praktisk-teknisk lägg-
ning och en vaken blick för
naturens skönhetsvärden,
gjorde honom väl ägnad att
handhava värden av en sådan
historiskt värdefull klenod
som det gamla Sjundby. Hans

mångsidiga kunnande togs även i anspråk av hans hemkommun Sjun^deå, i vars skötsel han under årens lopp innehade olika förtroendeposter. Bl. a. var han kommunalfullmäktigordförande, kyrkoråd, medlem i skattenämnden och medverkande i kommitén för utgivandet av Sjun^deå sockens historia. Som ivrig museiman var han en av grundarna av hembyggs-museet och initiativtagare till Aleksis Kivi museet på Fanjunkars. Hårt tog det honom att vidö^rverlåtel^sen av Porkalaområdet till Sovjet år 1944 även se sitt kära Sjun^dby drabbas av detta olycksöde. Efter sitt giftermål 1947 med Elsa Schulman, fann han ett hem på Tötär gård i Lojo. Han fick visserligen före sin död återse Sjun^dby, men svårt skö^vlat, och bevittna gånⁿa generationers arbete åter en gång förstört och spolierat så som så många gånger förrut i det gamla slottets historia.

Som människa var han en ovanlig personlighet, något originell, men hans klara förstånd och gedigna vetande gjorde honom livligt uppskattad i vänskretsen. Han besatt en ovanlig förmåga att livfullt kunna berätta historier och mästerligt skildra de många olika människotyper han kom

i beröring med, ofta gamla original bland fiskare och torpare i sin hemsocken.

Med sin gedigna omutliga karaktär med gånⁿa tiders uppfattning om ledaransvar och förpliktelser att pietetsfullt vårda tidigare generationers arbete, var han en personlighet som stod högt över den småskurna ledartyp som nu gör sig gällande i vår av partipolitikgenomsyrade samhällsledning.

Jordfästningen förrättades en solig vinterdag, d. 19. febr. 1961 i Sjun^deå åldriga, stämningsfulla stenkyrka i närvaro av en talrik skara anförvanter och sockenbor. Bisättningen försiggick på begravningsplatsen invid kyrkan i den Adlercreutzska familjegraven, där flere ättlingar vilar, i fosterlandets jord.